

Reflexe Audiocafé, podzim 2020

Audiocafé podzimu 2020 bylo ohraničeno tematicky a týkalo podcastů. Slyšeli jsme krátké i dlouhé dokumenty, jak reálné, tak částečně fiktivní příběhy, ale také čistě žurnalistické kousky. Spojovala je ale jejich *podcastovost*. Následně debaty Audiocafé totiž provázela základní otázka *Co je to podcast?*

Spolehlivou odpověď jsme ale zřejmě nenašli, protože: mohli bychom se analogicky ptát na otázku *Co je to plevel?* A odpovědět *To, co nechceme na zahradě*. A podobně bychom i u podcastů odpověděli *Podcast je to, co považujeme za podcast*. Někteří z autorů podcastu sice tvrdili, že jde především o formu, jiní zmiňovali obsah, který ho odlišuje od rozhlasového vysílání. Petr Hátle si vytvořil složité vypravěčské alter ego, které do příběhu zasahovalo a na pozadí reálného příběhu vytvářelo fiktivní složku. Novinářská dvojice se zase ve svých odpovědích doplnila a zmínila, že jde o kombinaci cílového média s nějakou obsahovou formou, autorským rukopisem a intimitou mezi autorem a diváky. Jedna jediná definice by se nám ale hledala nejspíš složitě.

Nicméně ať už se diskuze ubírala více či méně ke vztahu autora a podcastu a procesu tvorby, na každém poslechu a diskuzi se ale dalo najít spoustu inspirativních momentů, ale zároveň zjištění, že ne vždy je práce dokumentaristy nebo novináře procházka růžovou zahradou. Filip Titlbach s Lenkou Kabrhelovou varovali před přepracovaností a nabádají k důkladné psychohygieně, s čímž se nedá nic než souhlasit, protože vskutku, novinářská praxe skýtá obrovské možnosti i nástrahy – a to jak ty dobré, tak ty zlé.

Rád bych tu zmínil především Audiocafé o Dokumomentech a následnou diskuzi, kterou považuji za vrchol letošního ročníku. Jednak mě zaujala krátká forma desetiminutových audiálních dokumentů, jednak se diskuze i tímto směrem ubírala. *Měla jsem pocit, jako by to byla povídka, která musí mít začátek, střed a konec. U mě se ta analogie pohybovala mezi románem a básní. Snažila jsem se postupovat básnicky, spíše asociativně než románově.* Autorky Květa Příbylová i Tereza Reichová představily překrásné metafory, které velice přesně vystihly, jak jsem jejich dokumenty vnímal – jako básně, které svými verši, rytmem nebo skladbou vět vystihují víc, než by dokázaly prosté opisy nekonečně dlouhých vět. Vyjádřit co nejvíce myšlenek co nejmenším počtem slov, to ukazuje na schopnosti a kvalitu uměleckého vyjadřování. *Kázat hodinu a něco říct, to umí každý. Ale kázat pět minut a něco říct, to je umění.*

Zároveň ta stejná debata ukázala jakousi lidskost všech zúčastněných namísto strojovosti a úhledného působení. Ve chvíli nejistého ticha se ozve Brit Jensen s průpovídou z nočních rádií, ve kterých běží tříhodinové programy s nezajímavými hosty a písničkami, které hrají jen tak do placu. U takových pořadů nastává vzrušení jen v momentě, když někdo zavolá. *Late Night Show.*

Stejně tak úvod k nejnáročnějšímu poslechu o zneužívání dětí v církvi začíná na podobné notě, kdy autorka Magdaléna Trusinová vtipkuje, že *bylo složité dokument pořizovat, je složité ho poslouchat, a dokonce je složité o něm i mluvit*. Tyto momenty vykrytalizované na povrchu jinak seriózních debat dělají z Audiocafé nejen materiál k výuce tvorby dokumentů a k inspiraci, ale také ke každotýdenní zábavě, ke které si lidé sedají s kávou nebo čajem s radostí a s chutí.

Zajímavé pak bylo i krátké srovnání stejného dokumentu v audiovizuální tvorbě, která spíše uškodila. Naopak audiální forma zvýraznila dech, zájknutí, nejistotu, strach. *V hodnocení zaznělo, že dokument těží z komplexity výpovědi získané její redukcí*. Z protagonistky skrze její slova pronikají nejen hluboké emoce, ale i představy situací a událostí, z nichž mrazí.

Audiocafé tedy pro mě nepředstavilo jasnou odpověď na to, co je to podcast. Za to mi přineslo porci zajímavých poslechů a debat, které mi upřesňovaly pohled na dokumentaristiku, audiální tvorbu, na umění a konečně i na vnímání světa jako celku.